

ד' כסלו תשע"ח

22 נובמבר, 2017

טיוטת חוזר מס הכנסה מספר XX/2017 – רשות המסים

בנושא: עסקה למכירת זכויות בתאגיד הכוללת תמורות שיועברו למוכר במועדים עתידיים

תוכן עניינים

1. רקע כללי..... 2
2. עסקאות למכירת זכויות בתאגיד הכוללות תמורה עתידית ידועה..... 3
3. עסקאות בהן נקבע כי סכומי תמורה נקובים (תמורות ודאיות) יופקדו בנאמנות עד להבטחת קיום מצגים אשר בהסתמך על התקיימותם נחתמה עסקה..... 3
4. עסקאות למכירת זכויות בתאגיד הכוללות תמורה מותנית..... 3
5. הוראות נוספות..... 7

1. רקע כללי:

- 1.1. בהתאם להוראות חלק ה' לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן – "פקודת מס הכנסה" או "הפקודה"), אירוע המס בעסקאות למכירת נכס הון, ובכלל זה מכירת זכויות בתאגיד, מתרחש ביום מכירת הנכס. ככלל, יום מכירת הנכס בהם המכירה נעשית בדרך של הסכם, הוא מועד השתכללות החוזה בין הצדדים (עמ"ה 343/67 קליין אנדרש נגד פקיד שומה תל אביב 2). ככלל, מדובר ביום חתימת ההסכם (ע"מ 48240-01-15 פיננסיטק בע"מ נגד פקיד שומה פתח תקווה), בין אם מדובר בחוזה עם תנאי מתלה, ובין אם לא (ראו ע"א 489/89 אלדר שרון נגד מנהל מס שבח מקרקעין).
- 1.2. על פי סעיף 88 לפקודה, התמורה בעד הנכס הנמכר היא ככלל מחיר-השוק של הנכס ביום מכירתו, אולם אם נקבע המחיר בעד הנכס בתום-לב ובלי שהושפע במישרין או בעקיפין מקיום יחסים מיוחדים בין המוכר לקונה, תהיה התמורה המחיר שנקבע בין הצדדים כאמור.
- 1.3. בחלק מהעסקאות למכירת זכויות בתאגיד, נקבע למעשה בין הצדדים כי התמורה, חלקה או כולה, תועבר למוכר במועד/ים המאוחרים ליום החתימה על ההסכם (להלן – "תמורה עתידית" או "תמורות עתידיות", לפי העניין). תמורה עתידית כאמור, עשויה להיקבע, בין היתר, בהתאם לאחת החלופות המפורטות להלן (או שילוב בניהן):
- 1.3.1 בסכומים הנקובים מראש (בסכום שקלי או צמוד מדד/מטבע) אשר ישולמו במועדים הידועים מראש (להלן – "תמורה עתידית ידועה").
- 1.3.2 בסכומים מותני ביצועים עתידיים של התאגיד הנמכר ו/או מותני באירועים שיתרחשו (אם בכלל) בעתיד (להלן – "תמורה מותנית" או "מנגנון תמורה מותנית" או "רכיב התמורה המותנית", לפי העניין).
- 1.4. מטרת חוזר זה הינה להנחות לגבי אופן דיווח ההכנסה לצרכי מס באותם המקרים בהם התבצעה מכירת נכס כאמור, כאשר הנכס הנמכר הוא זכויות בתאגיד, והתמורה שנקבעה בעסקה כוללת תמורה עתידית. כמו כן, מטרת החוזר הינה לקבוע עקרונות נוספים בכל הקשור לעסקאות מסוג זה או בעלות מאפיינים דומים.

טיוטה בלבד

2. עסקאות למכירת זכויות בתאגיד הכוללות תמורה עתידית ידועה:

2.1. הכלל הוא, כי התמורה לצרכי מס תהא סך סכומי התמורה שנקבעו בעסקה. יחד עם זאת, כאשר ניתן ללמוד מתנאי העסקה, כי גלומות בה שתי עסקאות – האחת עסקת מכר והשנייה עסקת אשראי (מתן הלוואה על ידי המוכר לרוכש) (ראו לעניין זה ע"א 914/14, מידטאון בע"מ), תפוצל התמורה באופן הבא:

2.1.1 הסכום המהווה היוון זרם התשלומים שנקבעו בין הצדדים ליום המכירה, יהא התמורה לצרכי מס בגין עסקת המכר.

2.1.2 הפרש שבין התשלומים שיתקבלו בפועל, בעת תשלומם על ידי הרוכש, לבין התמורה שחושבה בגין עסקת המכר כאמור בסעיף 2.1.1 לעיל, יחשב כהכנסות מימון בידי המוכר (ראו לעניין זה ע"מ 14183-11-12 אהרוני ואחיו).

2.2 יוער, כי הנטייה לראות בעסקה כעסקה שגלומות בה שתי עסקאות כאמור לעיל, תגבר במקרים בהם מועד התשלום האחרון בעד התמורה חל שנתיים לפחות לאחר מועד המכירה.

2.3 לצורך היוון התשלומים יש לקחת את ריבית השוק ביום המכירה. לצורך כך, ניתן להתחשב בריבית הקבועה בתקנות מכוח סעיף 3(ט) או 3(י) לפקודה, לפי העניין.

3. עסקאות בהן נקבע כי סכומי תמורה נקובים (תמורות ודאיות) יופקדו בנאמנות עד

להבטחת קיום מצגים אשר בהסתמך על התקיימותם נחתמה עסקה:

לגבי עסקאות בהן נקבע כי סכומי תמורה נקובים (תמורות ודאיות) יופקדו בנאמנות עד להבטחת קיום מצגים אשר בהסתמך על התקיימותם נחתמה העסקה – התמורה לצרכי מס תהא סך סכומי התמורה שנקבעו בעסקה, לרבות אלו שהופקדו בנאמנות כאמור. ריבית והפרשי הצמדה ככל שיצברו בגין סכומים שהופקדו בנאמנות, החל מיום המכירה ועד למועד שחרורם מהנאמנות לידי המוכר – יסווגו בידי המוכר כהכנסות מימון.

4. עסקאות למכירת זכויות בתאגיד הכוללות תמורה מותנית

4.1 בנוסף לעסקאות בהן נקבעה תמורה ודאית וידועה, קיימות כיום עסקאות, בעיקר במקרים של מכירת מניות בתאגיד, בהן לצד תמורה קבועה המשולמת במזומן או במניות התאגיד הרוכש וכדומה, נקבעת גם תמורה מותנית. מטבע הדברים, התמורה המותנית מועברת לצד המוכר, במועדים מאוחרים ליום המכירה, ורק לאחר שקמה למוכר הזכות לקבל את רכיב התמורה המותנית, בהתאם לתנאים ו/או אבני דרך, אשר נקבעו מראש בהסכם המכירה. מנגנון התמורה המותנית מאפשר לצדדים

טיוטה בלבד

לעסקה, לוודא שתשולם התמורה הראויה עם התבהרות התמונה בקשר למימוש הפוטנציאל הגלום בחברה.

4.2. דוגמה לעסקה של מכירת זכויות בתאגיד בה משולב מנגנון של תמורה מותנית, היא מכירת מניות בתאגיד, בתמורה לסכום קבוע שישולם בסמוך ליום המכירה (התמורה הוודאית), ובנוסף תמורה מותנית שתשולם בתום כל אחת משלוש שנות הכספים העוקבות שלאחר מכירת החברה בגובה 10% מהיקף המכירות השנתי העולות על רף המכירות שנקבע מראש (התמורה המותנית). דוגמה נוספת היא, עסקה למכירת השליטה בחברה ביוטכנולוגיה העוסקת במחקר ופיתוח של תרופה מסוימת, בתמורה לסכום קבוע שישולם בסמוך ליום המכירה, ובנוסף תמורה מותנית בגובה סכום קבוע שנקבע מראש – אשר תשולם רק לכשיושג אישור FDA (מנהל המזון והתרופות האמריקאי – Food and Drugs Administration) או EMA (European Medicines Agency).

4.3. מודגש בזאת, כי רכיב התמורה המותנית, הינו חלק מסך התמורה שנקבעה במסגרת ההסכם למכירת הזכויות בתאגיד, אשר תלוי בהתרחשות אירועים עתידיים או בהתקיימות תנאים מסוימים, כדוגמת אלו שצוינו בסעיף 4.2 לעיל. מובהר בזאת, כי המקרים המפורטים להלן, לא יחשבו לעסקאות בהן משולב מנגנון תמורה מותנית, ולפיכך הוראות סעיף 4.4 להלן (המתייחסות לאופן הדיווח למכירת זכויות בתאגיד הכוללת תמורה מותנית), לא יחולו עליהן:

- עסקאות בהן תשולם התמורה, כולה או חלקה, נדחה עד לקבלת אישור/י רגולטור לעצם ביצוע העסקה (כגון – הרשות להגבלים עסקיים, בנק ישראל, וכדומה).
- חלק מהתמורה אשר העברתו מותנית בהתקיימותו של תנאי שהסבירות להתממשותו הינה קרובה לוודאי.
- תמורה בסכום קבוע שנקבע מראש, ואשר תשלומה צפוי, ואולם טרם נקבע עיתוי ביצוע התשלום בפועל.
- עסקאות בהם סכום התמורה ניתן לאומדן מהימן במועד המכירה, ואולם טרם ניתן להצביע על סכום התמורה המדויק (ראו כאמור [בסעיף 5 להלן](#)).
- עסקאות בהן נקבע כי סכומי תמורה נקובים (תמורות ודאיות) יופקדו בנאמנות עד להבטחת קיום מצגים אשר בהסתמך על התקיימותם נחתמה עסקה (ראו כאמור [סעיף 3 לעיל](#)).
- תמורה המתקבלת בשווה כסף (כגון נכס בלתי מוחשי או זכויות בתאגיד), גם שקיים קושי לאמוד את שווי הנכסים שהתקבלו.

טיוטה בלבד

4.4. ככלל יום המכירה ומועד אירוע המס חד הוא ומשכך יש לדווח על כלל תמורות העסקה כפי שהוסכם בין הצדדים, כנתקבלו ביום המכירה. יחד עם זאת, לאור העובדה כי במקרים רבים התמורה המותנית, לא וודאית ו/או לא ניתנת לכימות ו/או מתקבלת לאחר שנים (לעיתים גם לאחר ששנת המס הרלוונטית התיישנה), ומתוך רצון ליצירת פשטות וודאות, רשאי הנישום לבחור לדווח על רווח ההון בגין רכיב התמורה המותנית, במסלול דיווח חלופי (להלן – "מסלול דיווח חלופי"), בהתאם לעקרונות הבאים:

4.4.1. עקרונות לדיווח במסלול חלופי:

4.4.1.1. רכיב התמורה המותנית לא יהווה חלק מהתמורה לעניין חישוב רווח ההון והמס הנובע ממנו במועד מכירת הנכס (מועד אירוע המס). מובהר בזאת, כי בחישוב רווח ההון הנובע מיתרת התמורה (להלן – "התמורה הוודאית" או "סכום התמורה הוודאית"), תיוחס לתמורה הוודאית עלות בגובה מלוא יתרת המחיר המקורי של הנכס הנמכר.

4.4.1.2. מועד חישוב המס ותשלום המס לגבי רכיב התמורה המותנית – יידחה למועד/ים בו תמורה זו או חלקים ממנה ישולמו בפועל או שיהפכו לוודאיים, לפי המוקדם מבין השניים. מובהר בזאת, כי בחישוב רווח ההון הנובע מהתמורה שאינה תמורה וודאית, ייוחס לכל אחד מסכומי התמורה שאינה תמורה וודאית - עלות אפס (0).

4.4.1.3. בכל אופן, מובהר בזאת, כי לעניין חישוב המס החל בעת החיוב במס הנובע מרכיב התמורה המותנית – יום המכירה, יום הרכישה יהיו אלו שנקבעו לעניין אירוע מס הנובע ממכירת הזכויות בתאגיד על כל המשתמע מכך (לרבות לעניין חישוב ליניארי של רווח ההון שנצמח עד או לאחר המועד הקובע או מועד השינוי או רווח הון בידי עולה חדש וכדומה). עוד יובהר, שכנגד רווח הון הנובע מרכיב התמורה המותנית – ניתן יהיה לקזז רק הפסד הון שנוצר עד וכולל שנת המס בה חל אירוע המס של מכירת זכויות בתאגיד בה משולבת תמורה מותנית. כמו כן, השלכות המס לגבי רכיב התמורה המותנית כגון שיעורי המס, מס על הכנסות גבוהות וכדומה, יחולו בהתאם להוראות שהיו בתוקף בשנת המס בה חל אירוע המס של מכירת זכויות בתאגיד בה משולבת תמורה מותנית.

טיוטה בלבד

4.4.2. מובהר, כי דיווח בהתאם לעקרונות שנקבעו בסעיף 4.4.1 (מסלול דיווח חלופי) הינו על פי בחירת הנישום ובכפוף לחתימת הסדר מול פקיד השומה כפי שיובהר בהמשך וזאת חלף הדיווח כברירת מחדל בהתאם לאמור בסעיף 4.4 לעיל. דיווח כאמור על פי העקרונות שנקבעו בסעיף 4.4.1 לעיל, כפוף לבדיקת פקיד השומה כי אכן מדובר בתמורה מותנית, וכן כי ביכולתו של פקיד השומה להבטיח את גביית המס הנובעת מהתמורה המותנית (לצורך כך, רשאי פקיד השומה לדרוש קיומו של נאמן מס אשר יבטיח את גביית המס הנובעת מהתמורה המותנית).

4.4.3. אופן ביצוע הדיווח החלופי:

בעת הגשת דיווח על רווח הון הנדרש על פי הוראות סעיף 91(ד) – במקרה של רווח הון הנובע ממכירת זכויות בתאגיד הכוללת תמורות מותנות, יש לצרף לדיווח האמור, ובנוסף ל**טופס 1390 – דיווח על רווח הון**, את הפרטים הבאים:

4.4.4.1 תיאור מבנה רכיב התמורה המותנית כולל פירוט התנאים והמועדים הרלוונטיים לקביעתו.

4.4.4.2 התחייבות המוכר לצרף לדוחות על ההכנסות שיוגשו לפקיד השומה מידי שנה, פירוט ההתפתחויות הרלוונטיות לגבי צפי היקף התמורה המותנית.

4.4.4.3 התחייבות הרוכש לנכות מס במקור בשל התמורה המותנית, בכפוף לאישור ניכוי מס במקור פרטני וספציפי לעסקה זו מאת פקיד השומה.

4.4.4.4 במועד בו רכיב התמורה המותנית או חלקים ממנה ישולמו בפועל או יהפכו לוודאיים, לפי המוקדם מבין השניים, יש לדווח לפקיד השומה במתכונת שנקבעה במסגרת סעיף 91(ד) לפקודה (בכל הקשור למועד הדיווח, תשלום מקדמה וכו'), והכל בכפוף לאמור בסעיפים 4.4.1 או 4.4.2, לפי העניין.

4.4.4.5 יובהר, כי בכל אחת משנות המס בהן תתקבלנה תמורות מותנות בפועל, ייכלל במסגרת הדוח על ההכנסות דיווח מתאים, בהתאם להוראות חוזר זה.

טיוטה בלבד

5. הוראות נוספות

- 5.1. יודגש, כי האמור בסעיפים 2-5, מתייחס, ככלל, לעסקאות בהן התמורה נקבעה בין הצדדים בתום-לב ובלי שהושפעה במישרין או בעקיפין מקיום יחסים מיוחדים בין המוכר לקונה. בכל מקרה אחר – תיבחן העסקה לגופה.
- 5.2. מובהר בזאת, כי אין באמור בחוזר זה בכדי לגרוע מסמכותו של פקיד השומה לבצע סיווג מחדש של עסקאות.
- 5.3. מובהר, כי האמור בחוזר זה אינו מתייחס לעניין עסקאות למכירת זכויות באיגוד מקרקעין או לעניין מכירת זכויות בתאגיד אשר שהוקצו לעובדים ונושאי משרה.

בברכה,
רשות המסים בישראל